Ao. 1839. No. 83.

DINGSDAG, DEN 15den OCTOBER.

Surinaamsche Courant.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

POST-KANTOOR.

Tot narigt van het Publiek dient, dat de Brievenzak, bestemd voor de Schoener *JAN ERNST*, gevoerd wordende door Schipper P. F. DE HASETH, die den 15den dezer, de reis naar *Curaçao*, zal aannemen. op dien dag des voormiddags ten *twaalf* uren, zal worden gesloten.

Paramaribo, *den* 15 *October* 1839.

De Post-Beambte,
A. P. TIRION.

De Aap.

In 't fabelachtig tijdsgewrigt,
Toen nog het menschlijk redelicht
De dieren met zijn glans bestraalde,
Bevond men, onder het Apendom,
Een Aap, die, door zijn kunde, alom
Een' welverdienden roem behaalde.

Deez' Aap had zijnen jongen tijd
Aan vrouw Lectura toegewijd:
Hij kende vele wetenschappen,
Waarin hij zich geoefend had,
En wist, uit zijnen letterschat,
Heel aardig en van pas te snappen.

Dit Dier was, om zijn hupschen aard,
Met openhartigheid gepaard,
Geliefd bij zijn natuurgenooten,
Hij was wellevend en galant,
En, in der Apen-burgerstand,
Uit deftige ouden voortgesproten.

Hij werd, van al het Apenvolk,
Gehouden voor een' Lettertolk:
Zijn lof zweefde op der Apen-tongen;
Men prees zijn stichtelijk gedrag;
Daar velen, met een diep ontzag,
Naar zijne gunst en vriendschap dongen.

Hij werd, op de Universiteit
Der Apen, om zijn leerbeleid,
Tot Opperredenaar verkoren:
Hij stichtte 't volk met Apenkool,
En deed den roem der Hooge School
Met onbezwalkte glanzen gloren.

Dan ach! de gloriezon der Sim
Dook, luisterloos, in de avond-kim,
Zulks was de vrucht van één Oratie:
Het onderwerp van zijn Genie
Was 't nut der Physiognomie,
Betoogt met deftigheid en gratie.

Een bijna talloze Apenschaar
Bewonderde den Redenaar;
Dan ziet! een schrander Apenwezen
Zei: 'k heb den Spreker ook gehoord:
't Vertoog was fraai — van woord tot woord
Kunt gij het in LAVATER lezen.

't Was zoo: de Heer Professor Aap
Stond toen bedremmeld als een Schaap,
En spraakloos op zijn neus te kijken. —
Deez' Fabel doet ons zonneklaar
De schande, laagheid en 't gevaar
Der letterdieverijen blijken.

Mogt dit verdichte, een leering zijn,
Voor alle Redenaars in schijn,
Mogt zulks in hun de schaamte ontvonken:
Dan troff' menschlievendheid haar doel;
Dan zou er geen, met waar gevoel
Voortaan met valsche Veêren pronken.

(Gemengde Dichtproeven.)

Mengelingen.

HUISREGELEN.

Het is als eene vlag op eene modderschuit.

En nu nog een voorbeeld, zeide de pachter; het betreft u zelven, en een' bijzonderen voorspoed, die mij het trouw in acht nemen van het vaderlijke spreekwoord aangebragt heeft.

Toen het ons al meer en meer goed begon te gaan, bekroop ons vaak de lust, om ook eens wat meer te doen dan wij tot nog toe gedaan hadden. Mijne vrouw wilde gaarne eenige schilderijen aan de wand, zoo als: de geschiedenis van den verloren zoon, Genoveva, of de jaargetijden, met vergulde lijsten. Ik zeide gedurig, *dat niet!* het zoude in onze woning *de vlag zijn, op de modderschuit.* Een andermaal wilde mijne dochter een chiffonière in plaats van de latafel — mijn zoon eene chais bij den boerenwagen. Ik zeide altijd neen! Eindelijk viel mijne vrouw bij erfenis eene porselein-kast met veel ouderwetsch porselein ten deel. »Nu hebt gij gelegenheid uw huis op te sieren" zeide ik, en mijne Eva heeft dit ook trouw gedaan. Dit porselein was toen nog uit de mode; als ik dan ergens op een erfhuis kwam en ik kon voor eene kleinigheid wat vazen, potten, schotels, of iets kleins koopen, dan bragt ik het mede en zeide gedurig: dit past in eene boerenwoning, het is net. eenvoudig en goedkoop. Zoo kregen wij allengskens een geheel magazijn van groote en kleine japansche en chinesche dingen. Zij hadden ons weinig gekost. Maar wat gebeurt er? Daar wordt het plotselijk mode, japansch porselein te hebben. De eene koopman voor, de andere na bestormen onze woning, wij hadden eenen grooten naam. Ik houd mij taai. Ten laatste toen ik begreep dat ik voor onze porseleinen siradiën, omstreeks een' bunder gronds konde koopen, die mij zeer gelegen lag riep ik vrouw en kinderen te zamen en sprak hen op de volgende wijze aan: »Een renteloos kapitaal is de treurigste zaak van de wereld, niemand heeft er iets van. Een kapitaal dat vijf procent oplevert verdubbelt zich in twintig jaren eenmaal. En het ware een slecht koopman of landbouwer, dien met ijver en beleid geene tien procent wist te maken. Hoe zoude anders de pachter de vijf procent rekenen, opbrengen en zelf leven kunnen. Dit ons japansch porselein, dat ons tot nog toe weinig gekost heeft, is veertien dubbel in waarde. Doch voor ons beteekent zulks niets, omdat het eene zuivere renteloze bezitting is. Zoo lang wij het bezitten is het even, of het 100 guldens, 1000 of 10,000 gl. waarde heeft. Eerst als wij het verkoopen, wordt het ons van eenig belang. Dit porselein nu dat eenmaal een waardig meubel in onze woning was, maakt dezelve thans, nu het door de snoode Godheid wederom naar de paleizen der grooten terug gevoerd wordt, waarvan het eenmaal tot ons afdaalde, tot eene modderschuit met eenen in goud gewerkte vlag er boven op. Er blijft ons niets dan, of de modderschuit tot een paleis te hervormen, of de goud gewerkte vlag peperduur te verkoopen. »Wat raadt Gij?"

»Verkoopen!" zeide mijne vrouw en kinderen.

Wij hebben dit gedaan, en zijn er zeer gelukkig mede geweest want het toeval wilde, dat wij veel porselein bezaten van het merk der lange *Lijsen.* Zoo konde ik den bunder koopen, waarnaar ik zoo lang gewenscht had. En deze bunder, is de vreugde van mijne vrouw geworden, want als zij hare ledige kast, en ontblooten schoorsteenmantel aanziet, zegt zij: »'t is wel zoo, straks ga ik eens naar buiten om mijne scherven in golvend graan veranderd te zien, of verlustig mijn oog in de rijke schoven die huiswaarts gevoerd worden."

Ik heb dus aangaande dit buitenkansje ook niet gedacht: »het is een buitenkansje, wij moeten het er eens van nemen." Zoo als Jan Kruiming deed, toen hij mijn voorbeeld volgde, en zich ook van zijn porselein ontdeed. Terstond reeds na den verkoop toen hij naar huis kwam rijden, had hij zijn ledig porselein met drie bloemvazen met versierde rozen gevuld, terwijl hij zelf lustig met een zweep met een zilver handvat klapte; voorts met een stuk kant tot mutsen voor zijne vrouw en kinderen beladen, en hetgeen ik het grappigste vond, met een stel dood ouderwetsche gespen voor de schoenen zijner zonen, de woning binnen trad. Neen, wel ver van daar, heb ik ook de inkomsten van dit geld altijd in eene bijzondere kas gedaan. En dat heeft mij groot genoegen verschaft, want terwijl ik met mijne kinderen die bunder bij ons werk mede bearbeidde, konden wij den inkomsten, na aftrek der belastingen en van het zaaikoorn, als zuivere winst beschouwen. Zoo dat wij de vaste verwachting hebben in tien jaren het morgental te kunnen verdubbelen.

Zoo mijne vrienden heeft mij de wijsheid der vaderen geleerd te handelen. En waarlijk zoo heb ik in eene spreuk een schat gevonden, het is voorzeker: in deze: *Het is als eene vlag op eene modderschuit.* Mits men over de vlag denke en niet over de modderschuit! Mits men aan de eerste werke en niet aan de laatste, om het verstoorde evenwigt te herstellen!

Dan alleen begrijpt men de zaak goed.

CREBILLON EN DE RAT.

Crebillon schreef een' allerliefsten roman, Tanzai. en werd deswege voor eenigen tijd in bechtenis gezet, op het slot Vincennes. Den eersten nacht was hij naauwelijks in slaap, of hij voelde plotseling onder zijne dekens iets warms en ruigs. Hij dacht

dat het eene kat was, joeg dat ding weg en sliep weder voort. Den volgenden morgen deed het hem leed, de kat te hebben verjaagd, want hij hield veel van katten en hoopte door deze eenige tijdkorting in zijne eenzaamheid te zullen vinden. Hij zocht haar te vergeefs in alle hoeken. Indien zij wederkome, dacht hij, zal ik haar beter ontvangen.

'sMiddags, toen hij eene schrale maaltijd gebruikte, ontwaarde hij op eenigen afstand een dier, dat als eene aap op zijne achterpooten zat en hem bedaard aanzag. Het vertrek was zoo als alle dergelijke verblijfplaatsen — zeer donker; Crebillon hield den aanschouwer voor de kat, lokte het dier met vriendelijkheid, hield het eene beet vóór, zag het naderen en ontdekte nu, tot zijnen grootsten schrik, dat het eene welgemeste, afschuwelijk groote rat was. Hij was uiterst afkeerig van het ratten-geslacht, gaf uit dien hoofde eenen luiden schreeuw en de gast verdween oogenblikkelijk. Daarentegen kwam de cipier door het geschreeuw toeschieten, die zijnen gevangenen uitlagchte, en hem verhaalde dat de laatste bewoner van dat vertrek, de rat, toen zij nog jong was, zoo mak had gemaakt, dat zij bestendig met hem at en zelfs in zijn bed sliep. »Dit beviel mij zoo wel," vervolgde de cipier, »dat ik zelfs beproefde om de rat aan mij te gewennen en gij zult oordeelen of het mij gelukt zij."

Met deze woorden nam hij een stukjen vleesch in de hand en riep: *Raton! Raton! kom hier kleine vriend!* — Dadelijk kwam Raton met den kop alleen ten voorschijn; en, den bekenden weldoener herkennende, sprong zij hem op de hand en nuttigde daar de haar aangebodene beete.

»Van dit oogenblik af aan," verhaalde Crebillon zijnen vrienden, »werd Raton mijn bestendig gezelschap, tradt weder in het bezit van alle de regten, die zij onder mijnen voorzaat genoot, (de bed-gemeenschap uitgezonderd) en gaarne zoude ik, bij mijn vertrek, haar naar Parijs hebben medegenomen, indien de brave cipier zich niet daartegen hadde verzet. Ja, ik ontkenne niet dat ik met tranen in de oogen van Raton heb afscheid genomen.

HET GEHEIM DER GELEERDE HONDEN ONTDEKT.

Ieder heeft zeker gehoord van honden, die woorden kunnen spellen, door de letters daartoe uit te zoeken, cijferen, *domino*-spelen, enz. Elk, die Munito gezien heeft, moest op het vermoeden komen, dat de meester den hond een teeken gaf, waardoor hij onderrigt werd, wat hij doen moest. Onlangs las ik in een te *Parijs* uitkomend Tijdschrift eene hoogst eenvoudige verklaring van deze kunsten, waarvan de mededeeling misschien niet onbelangrijk is. Hier volge dezelve in haar geheel:

»Bianco en Fido, die onlangs hunne kunsten in de hoofdstad verrigt hebben, verdienen gewis niet onder de beroemde honden gerangschikt te worden, wanneer men namelijk deze benaming geven wil aan zoodanigen die, zich van de overigen door grootere ontwikkeling hunner verstandelijke vermogens onderscheiden. Wij hebben ons inderdaad verzekerd, dat deze vermogens bij die twee honden zeer beperkt waren, en dat al hunne kennis op zeer weinig neerkwam. Bij de eerste vertooning, die wij bijwoonden, verlieten wij de schouwplaats met de overtuiging, dat er bij alwat zij verrigtten geene redenering plaats had; die verrigtingen bestonden in het spellen van woorden in verschillende talen, in het aanduiden van een' vorst, die in een opgegeven tijdvak regeerde, of in het raden van eene kaart, die men gedacht had, enz. Wij gisten reeds, dat de meester een teeken gaf, hetwelk voor den hond verstaanbaar was; maar wij konden niet waarnemen, waarin zulks bestond. Om ons hieromtrent echter nader te onderrigten, kwamen wij, in gezelschap van onderscheidene natuurkenners, op eenen anderen tijd weder, en ontdekten weldra de eenvoudige wijze, waarop dit zonderling spel gespeeld wordt, Zij, die deze kunsten gezien hebben, weten, t eerst al de letters van het a b c, of al de kaarten van een spel, in een' kring geschikt worden, en op eenigen afstand van elkander; daarna loopt de hond in dezen cirkel onophoudelijk rond. Als hij een antwoord moet geven, brengt hij aan zijnen meester een voor een de letters, die het woord of de zinsnede zamenstellen; even zoo doet hij met de kaarten. De kunstgreep ligt dus voor den hond alleen in het bestendig apporteren van afzonderlijke voorwerpen. Vooronderstel nu, dat het dier, achtereenvolgens en in een' zeer langzamen voortgang met zijn' snoet elk stuk aanrakende, oogenblikkelijk door een teeken, hetgeen voor hem *apporte* beteekent, verwittigd wordt, dan zal hij het stuk opvatten, dat hij scheen te beruiken, en het aan zijnen meester brengen. Men begrijpt nu, hoe woorden en geheele zinsneden kunnen gevormd worden, wier zin echter de hond in het geheel niet verstaat. Zoo nu geschiedt het inderdaad, en dit teeken bestaat voor den hond in een knippen met den nagel, hetwelk zijn meester doet hooren. Dit knippen hooren wij telkens, als de hond voorbij de letter ging, die tot zamenstelling van het woord vereischt werd; terstond hield het dier stil, en bragt die letter aan zijnen meester, die, om deze beweging te verbergen, gemeenlijk de eene hand met de andere bedekt, of wel zijne handen op den rug houdt of in zijn' zak steekt. De Heer Feuillet, Bibliothecaris van het Instituut, en eenige Leden van de Akademie der Wetenschappen, aan wie wij deze waarneming mededeelden voor zij deze kunstvertooningen bijwoonden, hebben zich overtuigd, dat dit werkelijk de toedragt der zaak was, en mede het ligte knippen gehoord, telkens als de hond iets moest aanvatten.

DE BEER MARKO.

Het canton Bern in Zwitserland, dat zoo als bekend is, eenen beer in deszelfs wapen voert, had Réné den Tweeden, Hertog van Lotharingen, hulp geleend tegen den Hertog van Bourgondien, en uit een dankbaar gedenken aan deze gebeurtenis, onderhielden sedert dien tijd, de Hertogen van Lotharingen bestendig eenen beer op de plaats van hun slot. De beer van den Hertog Leopold heette *Marco*. Gedurende den fellen winter van 1709, dreef de nijpende vorst eenen bijnaar van koude verstijfden Savoijaard in het hok van dezen Marco, het gevaar niet ziende of hetzelve uit nood trotscerende. De beer, verre van het kind eenig leed te doen, nam het tusschen zijne pooten, drukte het aan den borst, verwarmde het tot den volgenden morgen en liet het dan vrij gaan, om als naar gewoonte, in de stad zijn stukjen broods te verdienen. De kleine Savoijaard kwam 's avonds en vele volgende avonden weêrom, en wierd niet alleen telkens zoo vriendelijk ontvangen, maar zelfs ook onthaald: want *Marco* bewaarde van zijn rantsoen altoos iets, dat hij den hongerigen gast aanbood. Het duurde lang eer men dit zeldzaam vriendschapsverbond ontdekte.

Op zekeren avond bragt de beerenhoeder later dan gewoonlijk het dier zijn voeder, en ontstelde niet weinig toen hij den beer vreeschlijk hoorde brommen en zijn oog van toorn zag flonkeren. Hij scheen hem als 't ware stilte te gebieden, omdat er een slapend kind aan zijne ruige borst lag. Hij roerde zich ook niet om te eten, hoe gretig hij ook anders naar zijn voeder was. Het hof hoorde dit wonder dadelijk. Leopold zelf en zijne hovelingen waren dikwerf getuige dat *Marco* nimmer zijn voedsel aanraakte, zoo lang zijn kleine gast goedvondt te slapen.

Toen het kind ontwaakte en zich ontdekt zag, vrees het voor straf en bad om genade. Dan, de beer liefkoosde het met vriendelijkheid en schoof het naar het voeder, ten einde het zich zoude verzadigen. De getroffen Hertog nam den kleinen Savoijaard in zijnen dienst, en deze zoude zeker door zijnen begunstiger, den beer, in het vervolg zijn geluk ten hove hebben gemaakt, indien hij niet kort daarna ware overleden.

Lodewijk de XIV, gedoogde niet dat men bij wandelingen hem met ongedekten hoofde begeleidde. Zelfs in het bijzijn der Hertoginne Van Bourgondiën was hij gewoon te zeggen: »Mijne heeren! dekt u, Mevrouw de Hertogin gedoogt het." — Zijn broeder daarentegen was minder toegevende, weshalven Lodewijk soms glimlagchende tegen de hovelingen zeide: »Mijne heeren! dekt u; mijn broeder is niet hier."

Scheepstijdingen.

UITGEKLAARD.

Den 11den dezer, de Engelsche Sloep *the Friends*, Kapt. F. Warner, naar Demerary.

Advertentiën.

Schepen in Lading.

Naar Amsterdam:

Het gekoperd Tweedeks Driemast Galjootschip *West-Indien*, Kapt. J. J. Boon. — Adres bij Gebroeders Reijns. — Sluit 15 October.

Het Galjootschip *Concordia*, Kapt. J. H. Witt. — Adres bij Leijsner en Scheffer. — Sluit 25 October.

Het Nederlandsch gekoperd Tweedeks Barkschip *Suriname*, Kapt. Reindert van der Meij. — Adres bij J. L. Gellée. — Sluit 16 October.

Het gekoperd Kofschip *Jacoba*, Kapt. A. K. de Groot. — Naar Amsterdam. — Adres bij J. L. Gellée.

Het nieuw gekoperd tweedeks Fregatschip *Noord-Holland* Kapt. H. K. Ruijl. — Adres bij Gebroeders Reijns.

Het gezinkt Schooner Kofschip *de Zeevaart*, Kapt. K. J. Haasnoot. — Adres bij Van West en de Hart.

Het Barkschip *Mercurius*, Kapt. C. Wessels. — Adres bij L. D. J. van Bommel. — Is voorzien van eene Polis. — Sluit 20 November.

Het gekoperd Tweedeks Fregatschip *de Jonge Lodewijk Anthonie*, Kapt. R. Tjebbes. — Adres bij C. J. Leijsner.

Het gezinkt Kofschip *Maria*, Kapt. S. J. Rotgans. — Adres bij C. J. Leijsner.

Naar Rotterdam:

Het Schooner Brikschip *Amphytrite*, Kapt. A. C. Krull, recommandeert deszelfs bodem ter inlading van KOFFIJ en KAKAO. — Adres bij Leijsner en Scheffer.

Ter Drukkerij van Fuchs & Camps.